QVÆSTIO MEDICA,

QVODLIBETARIIS DISPVTATIONIBVS MANE DISCVTIENDA IN SCHOLIS MEDICORVM, Die Iovis, IX. Februarij,

M. IOANNE RIOLANO,

DOCTORE MEDICO, MODERATORE, PROFESSORE REGIO, DECANO, REGINÆ Matris, Regis LVDOVICI XIII. Primario Medico & poſtremo.

An propter motum ſanguinis in Corde circulatorium, mutanda Galeni Methodus medendi?

TANTA eſt majoris Mundi & minoris, ſcilicet Hominis, inter ſe ſimilitudo, vt quidquid in majore Mundo reperitur, id omne in minore deprehendatur. Sed præ cæteris admirabilis occurrit Cordis ad Solem analogia, mutatis ac invicem mutuatis nominibus, dum Sol Cor Mundi dicitur, & viciſſim Cor Sol hominis; etenim Cor æthereo calore, ſitu medio, motu perpetuo, Sanguinis & Spirituum generatione, eorumdem fluxu & irradiatione, exquiſitè Solis naturam æmulatur, imò ſuperat; adeoque inter partes corporis nulla obſervatur tanto artificio, tantoque apparatu exornata, vt principium, ac domilium vitæ in ſe contineret tanquam primum vivens & vltimum moriens, atque fundamentum exiſteret omnium corporis partium, ſiquidem in conformatione & corporatura Cordis, omnes corporis partes ſimilares ipſique muſculi reperiuntur, acſi deberent ei ſuum ortum & hyparxim, reliquæ organicæ vitam, agendi vim, & motum inde repetunt.

VT autem Cor suo fungatur officio, motricem facultatem sive pulsificam obtinuit, harmonicè musicali modulo salientem, sibi congenitam, arteriis adscititiam, ab ipso Corde inspiratam & emanantem, quæ ipsum dilatat in Diastole, constringit in Systole, quiescere facit in Perisystole. Cùm sit excavatum, ad excipiendum & emittendum, mouetur: Istius motionis continuitas non potest esse absque materia, vt in pneumaticis & hydraulicis organis, nec alia est, quàm aër & sanguis per Cordis cauitates revolutus, ad motus perennitatem, caloris natiui conservationem, & corporis nutritionem. Defertur autem per venam cavam, in dextrum Cordis sinum, ibi per medium eius septum immobile ac pervium, pars crassior secundùm venam arteriosam in pulmones ablegatur ad nutritionem, habétque reversionem in cavam dum regurgitat, pars tenuior in sinistrum sinum illiquitur, vertenda in sanguinem arteriosum purissimum, inde secundùm aortam deductus in artus, per mutuas anastomoses vasorum ab arterijs in venas, ex se sanguisorbas transvasatur, vt iterum recurrat ad Cor tanquam ad fontem, & principium suum, more aquarum, quæ ascendunt vsquequò principium sui ortus æquaverint, modò marginibus contineantur.

VERVM, nequaquam vniuersi corporis sanguis circumfluus, quotidie bis terve, ad Cor remeat circulandus, vel semel intra horæ spatium, vt nonnulli audaciores asseverant, cùm vtrumque sit absurdum & impossibile, quandiu sanum est corpus & alitur. Sed in magnis inedijs, si corpus iam extenuatum, per duos tresve dies alimento defraudetur, vel in largo sanguinis dispendio, sponte vel arte facto ad decem, vel duodecim libras, intra duodecim horas absque vlla reparatione: Tunc totus fermè sanguis ter, vel pluries ad conservationem caloris nativi, motus Cordis continuationem, atque spirituum restaurationem potest circulari. At in sanis corporibus intra diem semel aut bis pro quantitate alimenti assumpti, & vacuationis excrementorum, sanguinis illius redit labor actus in orbem, qui in canalibus venæ cauæ, & aortæ, à iugulo vsque ad artus directè porrectis concluditur, qui verò tubulis venæ portæ coërcetur, qui in vasa minora tam cauæ, quàm aortæ diffusus est, qui ad cerebrum pervenit, non recurrit ad Cor nisi violenter raptus, in summa inopia sanguinis canalium maiorum aortæ & cauæ, vel œstro quodam percitus, prosiliat extra sua conceptacula, ruatque in cauam, atta-

men dum exuberat, depletur per loca convenientia. In muliere gravida, ſanguis fœtus fermè totus remigrat verſus Cor matris, donec Cor perfectè fabricatum fuerit, tuncque placentâ carneâ exceptus,& ſeparatus à ſanguine materno, quamvis ab vtero hauſtus, per canales maiores cauæ & aortæ propriam habet circulationem, cuius ope aliquandiu viuit, extincta matre, tumque celeriter extrahendus cæſo matris vtero, vt eius vita conſervetur, quam interdum cogitur rependere pro matris incolumitate, alioquin matricida ni moriturus.

PER iſtam circulationem ſanguinis ſic explicatam, Medicina Galeni ſarta tecta & inviolata conſervatur, tam in procreatione ſanguinis, quàm in productione morborum, ratione cauſarum, & locorum: Etenim ſanguinis alimentarij elaborati, etiam ſpiritu naturali imprægnati primarium inſtrumentum Hepar conſtituitur, ſecundarium Cor, prǽſertim ſanguinis directè ad ipſum, ab hepate, vel ex trunco cauæ aſſiduè perlabentis, quem àrterioſum & viuificum reddit, ſigillum vitalitatis impertiendo, per caloris & ſpiritus perfectionem. Inde duplex ſanguis, venoſus & arterioſus, ratione loci,ſubſtantiæ,& contrarij motus ſpecie diſcretus. Vterque alimentarius, ſed venoſus abſque arterioſo, perfectè non poteſt nutrire; quod præſtat ſolus arterioſus. Excrementa ſanguinis in hepate ſecernuntur, & ad ſua quæque loca demandantur, vbi morbos excitare ſolent: Ac proinde febrium intermittentium materia, & ſedes, non interpolantur, neque continuæ. Medendi ratio hactenus inſtituta retinetur, ſervatis tamen quibuſdam dioriſmis, ad bene medendum neceſſarijs, ob continuum ſanguinis venoſi canalium maiorum recurſum ad Cor, & venæ portæ, ſępe vitioſum ſanguinem continentis, diſcrimen à caua. Quod priſci Medici non ignorantes, inchoantibus morbis liberaliter ſanguinem detrahebant, raró ter vel quater toto morbi decurſu. Sed varijs artificijs nunc exoletis, tentabant in habitum corporis vitium maſſæ ſanguineæ euocare, temperare, & expurgare, per frictiones, ligaturas, dropaces, phœnigmos, ſinapiſmos, percuſſiones, ſudationes, balnea, cornicula, apricationem ad Solem, pernoctationem ſub dio, gymnaſticam, quorum magnam partem olim adminiſtrabat Iatraleptice, Medicis ſubdita & vectigalis.

NVNC autem cùm tota Medicorum induſtria verſetur potiſſimùm in ſanguinis eductione, purgatione, & diæta, mi-

166

nistris Medicinæ, relictis Chirurgiæ & Pharmaciæ operationibus; quarum tamen directio ad peritos Medicos spectat, ob sanguinis recursum ad Cor, in vsu istorum remediorum, cautiones quasdam adhibere convenit. Imprimis venæ sectio in febribus ardentibus, ab initio debet esse larga, & liberalis, tam è supernis, quàm infernis partibus, si plethoricum & robustum fuerit corpus, nec inutilis erit venarum manus apertio, si venæ pedis tundantur vtiliter, neque reijcienda sunt malleolorum scarificatio, venarum nasi reseratio, cucurbitularum etiam cruentarum per totum caput admotio, nec-non hæmorrhoidum apertio. Purgatio post varias & multiplices venæ sectiones, exacto septimo die morbi, febre vtcumque mitigatâ, si nulla suspicio inflammati visceris etiam in zymosi interponetur, eaque blanda, sæpius repetita, non intermissa venæ sectione, si morbus expostulet. Purgatio præcipitata & violenta per metallica, siue per os, siue per aluum tentetur, plus damni quàm emolumenti semper attulit. Purgatio per externa medicamenta, extremis artubus apposita, nequaquã repudianda, neque alteratio sanguinis, quæ in ijsdem locis, per alexipyreta procuratur, negligenda, neque cardiaca manifestis qualitatibus agentia, sunt omittenda, tam sumpta, quàm admota, iatralepticę ægris & sanis necessaria, ad vsum Medicum reuocanda. Diæta tenuis & exquisita, abstinendo ab omni cibo per duos tresve dies vel alternis diebus parcè nutriendo more veterum Medicorum, sanguinem minuit, vitiosos humores exsiccat, interdum etiam modicè sanguinem detrahendo & purgando. Quod medendi genus periculosæ plenum aleæ, requirit Hippocratem sedulò obseruatorem, qui non multum ab ægro recedat, vires cum morbo assiduè comparando vt labantibus cibo conuenienti opportunè subueniat.

Ergo propter motum sanguinis in Corde circulatorium, non est mutanda Galeni Methodus medendi.

Proponebat Lutetiæ IOANNES MAVRIN, Annotensis.
A. R. S. H. M. DC. XLV.

DOMINI DOCTORES DISPVTATVRI.

M. Ioannes Garbes.
M. Paulus Courtois.
M. Petrus Moriau.
M. Simon le Letier.
M. Sebastianus Rainssant Sc. Pr.
M. Petrus Guenault.
M. Dionysius Allain.
M. Lazarus Pena.
M. Iacobus Cousinot, Primarius Regis Christianissimi Medicus.

cette these est la 939e du tome VI du recueil in folio.